

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Ioan. XX:

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

Porro, qui non credit, in Filium, vt Filius sit Dei Iesus, sua incredulitate mendacem facit (quantum ex se est) Patre. Sequitur enim vt si Pater mendacio attestatur perhibens testimonium Iesu, quod Dei sit Filius, Pater ipse mendax efficitur. Atque ideo non credit in Filium, mendacem facit Patre (quem falsitatem putat testari) non credens testimonio, quod testificatus est Deus Pater de Filio suo. Et hoc est testimonium quod nos perhibemus Apostoli de Dei Filio, quoniam vitam aeternam dedit nobis Deus per ipsum. Quae vita aeterna est in Filio eius, hoc est, in cognitione, visione, & fruitione Filij eius. Itaque qui habet Filium per fidem & charitatem, habet quoque vitam, quando quidem haec est vita aeterna, vt cognoscant te verum Deum, & quem misit Iesum Christum. Qui non habet Filium per fidem & dilectionem, non habet vitam quae a morte seruat, & cum Christo in sua immortalitate viuere facit.

Ioan. 5.

Ioan. 17.

EXEGESIS EUANGELII DOMINICAE
in octauis Pasche. Ioannis XX.

Math. 12.

Ioan. 10.

Litanis cui instituta sunt

Luc. 14.

Egod. 16.

Cum immortalis adhuc corpore Dominus noster Iesus Christus suis adesset discipulis, consolatus est eos, atque in illis nos, dicens: *Vbi duo vel tres congregati sunt in nomine meo ibi in uadis eorum sum.* Hoc hodie, vt alias semper inuisibiliter, in specie visibili monstrauit. Siquidem Apostolis congregatis haud dubium in nomine Domini, adfuit Iesus in medio, dicens: *Pax vobis.* Adeo autem constat semper firmè ac indubitato seruire suam promissionem Deum, vt patres nostri preces generales, Litanias & processiones instituerent multas, non aliam ob rem, nisi vt orantium simul multorum colligatur consensus, & quod fortasse vni (sunt enim multa quae singulares impediunt, ne exaudiantur orationes) negaretur, non possit negari multitudini. In multitudine namque non desperandum est esse multos, qui Dei sunt amici, & qui orantes repulsam non merentur. Accedit quod vbi multitudo est adunata, persona figuratur Ecclesiae, quae in rebus licitis, & salutaribus non potest non exaudiri. Quamobrem dicunt eruditi viri, in processibus, (tamen singularium hominum deuotio id non meretur) generalibus, vbi pro re precanda aut deprecanda multorum in vnum eorum consensus, celeritatem Deum apud fieri exauditionem. Nam multitudo in re licita consentanea exaudiri meretur, tamen separatim in illa paucissimi sunt qui merentur exaudiri. Pari modo & multo magis electi Domini discipuli adunati meruerunt à Domino visitari & consolari consolatione, quam praecipue nobis optat Deus, vt sit nobis pax. Hoc autem tunc factum est, cum de eius resurrectione tractarent Apostoli, & Cleopha ac eius socij audiret narrationem. Stetit Iesus in medio eorum dicens: Pax vobis. Itaque vt dicit Ioannes Euangelista.

Cum sero esset die illo vna sabbatorum, & fores essent clausae vbi erant discipuli congregati propter metum Iudeorum. In hoc Euangelio Christi apparitiones narratur duae: quarum altera in die Pasche sero ingruente nocte facta est, altera post octo dies, hoc scilicet die. Cum enim sero esset vna sabbatorum, inter Paschalem solemnitatem quae per vnam hebdomadam durabat, cuius dies singuli erant festi, & sabbata

VI
I

bata dicebantur. Vna igitur sabbatorum, hoc est, altera die post magnum sabbatum, quod infra illam hebdomadam occurrebat, solennius propter hebdomadam Paschalem, reliquis sabbatis que singulis hebdomadibus occurrunt per integrum annum. Vna igitur sabbatorum, hoc est, die Dominica, qua Dominus surrexerat, cum sero factum esset, & duo ex Emaus Luc. 24. discipuli rediissent, inuenissentque vndecim simul hic congregatos, narrantes quod Dominus surrexisset verè, apparuissetque Simoni, narrantes ipsi quoque quo modo sibi in specie peregrini apparuisset Dominus, & quomodo eum in fractione cognouissent panis: tunc subito stetit Iesus in medio eorum, qui fuerat clausis ianuis ingressus, & dicit eis: Pax vobis. Hoc enim idem Evangelium quod Ioannes hic scribit, Lucas quoque refert, & lectum est feria tertia proxima superiori. Verùm cum Lucas dicat congregatos vndecim, Iudas verò tunc abierit in locum suum, suspensusque creperit medijs, quomodo fuerunt Apostolorum vndecim (demptis alijs extra numerum Apostolorum presentibus, scilicet Cleopha & socio eius, & pluribus vt creditur alijs) quando Ioannes Thomam hic narrat defuisse? (Qui si defuit tunc, remanserunt tantum decem Apostoli. Dicendum Thomam quidem adfuisse inter vndecim vnum, quando Cleophas cum socio ex Emaus redierunt, & narrauerunt quæ sibi acciderant. Quibus tamen Thomas non credens, nec alijs decem Apostolis de Simone narrantibus, exiit, antequam Christus illis appareret. Aut fortasse melius dicitur, quod Lucas dicendo vndecim, collegium voluit aut congregationem nominare Apostolorum, quod nomen collegij aut vniversalitatis nihilominus illis erat, tamen si vnus aut alter abesset. Sicut apud Canonicos dicitur Capitulum congregatum: & apud monachos conuentus, & in Academijs Vniuersitas, tamen si aliqui desint. Hoc modo Apostoli vocabantur vndecim, non quod ita exactè fuerint tunc numerati, sed quia collegium eorum constabat ex vndecim. Vult igitur dicere totum collegium simul fuisse Apostolorum, cum dicit vndecim, quamuis aliquis defuerit, quia maior pars sibi nominis vendicat integritatè. Cum itaque sero factum esset vna sabbatorum, & fores, scilicet domus essent clausæ in qua erant discipuli congregati propter metum Iudæorum. Metuebant discipuli, nondum confortati ex alto, eos, qui corpus poterant occidere, ideo clausos & absconditos, quantum poterant, se seruabant. Mar. 10.

Venit Iesus & stetit in medio, & dixit eis: Pax vobis.

Stans Iesus in medio discipulorum, qui Dei mediator est & hominum, tanquam Magister, Pater, & Dominus omnium. Non autem immemor suorum est verborum, quibus Apostolis mandauerat: *In quam ungue domini intraueris, primum dicite: Pax huic domui.* Hoc modo ipse quoque vt facilius agnosceretur pacem illis optat. Voluit pariter illos suorum esse memores verborum, quæ illis dum ad passionem esset iturus, dixit: Nempe, *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis.* Sicut igitur abiens pacem eis commiserat, pacemque dederat, ita rediens, loqui mox vt est exorsus, pacem eis optat. Est enim reuera pax bonum non mediocre Christianis omnibus appetendum. *Beati enim pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.* Atque ideo Augustinus in Tim. 2. Luc. 10. Ioan. 14. Matth. 5. Augustin.

Y Y libro

Pacis bonum
quàm sit
magnum
quid.

Pax triplex.

Luc 16.

Ioan. 16.

Ioan. 14.

Math. 10.

Leuit. 19.

Ex. 3.
Augustin.

libro de ciuitate Dei, dicit: Tantum est pacis bonum, vt etiam in terrenis rebus atque corporalibus nihil gratius soleat audiri, nihilo desiderabilius concupisci, nil melius inueniri, nil melius possideri. Cur bellum à bonis geritur, nisi vt pax habeatur? Hinc bestia syluas repetunt, hinc volucres, ad aëra ad se sustollunt, pisces ad profunda maris se demergunt, reptilia in visceribus terræ se abscondunt, vt pacem habeant, Est autem quantum hinc dicere sufficit, in hac vita pax triplex, scilicet temporis, pectoris & æternitatis. Temporis, pax est, nullam sentire persecutionem, nullam molestiam, nullam perturbationem, & in omni tranquillitate constitui. Sic pacem habere in hac vita non bonum est signum. Timendum est enim haberi, vt aliquando mereatur audire, quod diues audiuit epulo: *Fili recepisti bonam vitam tuam.* Hanc pacem Christus suis hic non solet dare amicis, nec ipse eam in hac vita habuit: Propterea enim dixit: *In mundo pressuram habebitis, si me persecuti sunt, & vos persequentur.* Et cum Apostolis in vltimo dixisset sermone: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis,* mox subiunxit: *Non quomodo mundus dat ego do vobis,* Mundus enim temporalem optat & promittit pacem, hanc Christus non promittit. *Non veni* inquit, *pacem mittere, sed gladium.* Nō igitur hac pace nos Christus salutat, vt quietem à tribulatione & molestia habeamus, sed vt tribulationem & molestiam in quiete pectoris, in pacis cordis & animi tranquillitate sustineamus. Vult enim vt in omni perturbatione externa internam tranquillitatem & pacem cordis possideamus. Tertia est pax æternitatis. De hoc scriptum est: *Dabo pacem in cordibus vestris,* id est, in singulis viribus atque potentijs animæ. Dormietis, in iugi fruiatione summi & perfectissimi boni, & non erit qui exterreat. Itemque: *Sedebit populus meus in pulchritudine pacis & requie opulenta.* De hac pace Augustinus: *Quis inquit non desideret hanc pacem, vbi amicus non exit, inimicus non intrat? nullus tentator, nullus ibi est seditiosus nullus fatigans? Hæc pax ciuitatis est caelestis Hierusalem.*

Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus & latus. Gaudii sunt ergo discipuli viso Domino. Dixit ergo eis iterum: Pax vobis:

Luc 24.

Luc 23.

Ioan. 16.

Luc 24.

Refert Lucas Dominum dixisse antequam ostenderet eis loca clauorum in manibus: *Pax vobis: ego sum, nolite timere.* Conterriti enim fuerant & conturbati, existimantes se spiritum videre, spiritum scilicet Iesu, quem in cruce emittens Patri commendauerat. Hunc putabāt sibi apparere in specie aliqua corporali assumpta. Verum, dicit quis. Quomodo fuerunt conterriti, cum dicat Ioannes paulo post in hodierno Euangelio: *Gaudii sunt discipuli viso Domino?* Dicendum, ad apparitionem Christi subitam fuerunt conterriti, sed vbi eis ostendit manus & pedes, cicatrice scilicet vulnerum suorum gaudii sunt vehementer. Et quamuis dicat Lucas: *Illis autem non credentibus, sed præ gaudio mirantibus, videatur quod mirum quomodo non credentes gaudere potuerint, dicendum, id simul stare potuisse, vt ad præsentiam Domini gaudii fuerint valde, nihilominus tamen non perfecte crediderint, sed timuerint, ne fortasse Dominus non esset, qui appareret. Opabitur maxime veram esse Christi resurrectionem, & verum suum magistrum, qui appareret.*

parebat, & ideo prae magno gaudio in hac spe veritatis simul timebant: ne vane gauderent, aut ante tempus frustra exultarent, puta ne aliqua specie fortasse fallerentur. Sed obstat quod Petro semel apparuit, qui habitare amodo non potuit. Ad quod dicendum, Petrus, etsi crederet, subito tamen, quia fero erat, & in colloquutioni mutua erant Apostoli occupati, foresque clausae, potuit in principio obstupefcere, videns foribus clausis apparitionem fieri, de qua non suspicabatur. Potest etiam dici maiorem partem Apostolorum exterritam, puta non plane credentes, licet aliqui timuerint prae desiderio Christi, non esse solidum suum gaudium, sed falli (quod nolebant) se posse. Verum itaque est eos primo exterritos, eosque mox gaudiosos, & imperfectè adhuc credentes timuisse ne Dominus non esset. Gaudij igitur magnitudo causa fuit timendi. Sic nobis quotidie contingit, ut ad quod maximè gaudemus & quod maximè optamus metuiamus ne aut non fit, aut non eueniat, aut ne fallamur. Illis autem sic constitutis, dicit eis iterum: Pax vobis. Et secundum Lucam. Quid timidi estis, & cogitationes scilicet timidæ, ascendunt in corda vestra? Videte manus meas & pedes meos, quia ego ipse sum. Palpare & videre, quia spiritus carnem & ossa non habet. Deinde ostendit eis manus & pedes. At ut procul omnis abesset suspicio, ambiguitas & timor. Habetis, inquit, aliquid quod manducetur, nullum signum indiciumve prætermittens, quo probaret se verum corpus habere, quod in cruce fuisset vulneratum, quod palpari posset ac tangi, licet posset & non tangi, quod viveret & comederet. Quapropter plenissimè resurrectionis suæ volens ostendere veritatē. Habetis, inquit, aliquid quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piscis asii, & fauam mellis. Et cum manducasset coram eis verò & non fide, ad ostendendam naturæ veritatem, non quod post resurrectionem necessarius foret ciborum usus. (Nec enim propterea dicitur commestio, quod conuertat cibum in comedentem. Hæc enim non est commestio, sed effectus commestionis. Absque enim hac conuersione seu incorporatione cibi in comedentem, dicitur vera commestio, quæ post resurrectionem fuit in Christo. Cibum enim quæ comedit, conuertit in spirituales, id est, in æream materiam, seu vaporem.) Tunc aperuit illis sensum, inquit Lucas, ut intelligerent scripturas. Porro Ioannes. Cum iterum dixisset Christus: Pax vobis, adiungit Christum adiecit: Sicut misit me viuens Pater, & ego mitto vos.

Lucæ 24.

Christus quo modo post resurrectionem comedit.

Lucæ 24. Ioan. 10.

Sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cum dixisset, insufflauit, & dicit eis: Accipite Spiritum sanctum Quorum remisistis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt.

Sicut misit me, inquit, viuens Pater, & ego mitto vos. Ea charitate qua ego a Patre missus sum ad conuersionem mundi. (Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum daret unigenitum, ut omnis qui credit in illum, non pereat, sed habeat vitam æternam) mitto etiam vos ad prædicationem mundi conuersionem. Sicut me Pater misit ad persecutiones, ad pressuras & dolores sustinendos, ita mitto vos quoque ad eadem ferenda. Quæ bona ego recepi à mundo, eadem vobis relinquo. Non est discipulus super magistrum. Si me persecuti sunt, & vos persequentur. Hoc cum dixisset, insufflauit & dixit eis: Accipite Spiritum

Ioan. 17.

Matth. 10.

Lucæ 6.

Ioan. 17.

Y Y 2 tum

VI

tum sanctum, indicans prædicationis officium quod commiserat illis ab- que Spiritus sancti gratia dignè neminem posse exequi. Non sunt tamen pu- tandi Apostoli Spiritum sanctum ante non habuisse, sed credendum Spi- ritum sanctum quem ante habuerunt, nunc copiosius, hoc est, cum portio- bus pluribusque donis receperunt. Siquidem iam insufflando Christus de- dit eis quoque potestatem ligandi atque soluendi. Porro in dia Pentecostes iterum dans illis Spiritum sanctum, dona adhuc sua auxit copiosius, ut scilicet omnium linguis loquerentur, ut signa facerent, ut mortuos suscitarent, & ut nihil pro Christi subeundum amore formidarent. Quorum remisit- tis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis id est, retinenda iudica- ueritis, recenta sunt. Hoc etiam hodie sacerdotibus collatum est, si tamen iuxta leges Ecclesiæ, & iuxta merita demerita ve pœnitentium aut ligant aut soluant. Nam si suo moti arbitrio temere aliquid atque fieri debeat, facer- tentauerint idque scienter, grauius delinquent, audientque de se dici: Inter- fecerunt animas quæ non moriuntur, & uiuificabant animas quæ non ui- uunt. Videte quomodo suis hic Apostolis Christus auctoritatem præbet ani- mas soluendi atque ligandi, quomodo rex aliquis terrenus præfectis suis potestatem dat, eos qui rei sunt in carcerem ponendi, indeque educendi iux- ta subditorum merita.

Thomas autem vnus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis, quando venit Iesus. Dixerunt ergo ei alij di- scipuli: Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Nisi uidero in manibus eius fixuram clauorum, & mittam digitum meum in locum clauorum, & mittam manum meam in latus eius, non credam.

Numerum recenset Apostolorum eo modo, quo tunc erat, antequam Do- minus iuit ad patendum: tunc enim duodenarius erat. Propterea enim di- cit: Thomas autem vnus ex duodecim, qui dicitur Dydimus (quod dubium aut geminum esse uolunt) non erat cum eis, quando uenit Iesus. Auditis- nim Cleopha ac socio eius, mox discesserat. Quod absque diuina non est factum dispensatione, ut per hoc daretur occasio, quo resurrectionis sue ue- ritas euidentius probaretur. Sed dicit quis: Vbi igitur Spiritum sanctum & potestatem ligandi & soluendi Thomas accepit, si absens fuit? Dicendum, post octo dies fuisse hoc à Domino suppletum in eo, quod alij acceperant A- postoli. Dixerunt ergo illi alij discipuli, scilicet reuertenti: Vidimus Do- minum. Ille autem non solum non credens, sed rem etiam impossibilem as- sumens dixit: Nisi uidero in manibus eius fixuras clauorum, & mittam di- gitum meum in locum clauorum, & mittam manum meam in latus eius, non credam. Hæc uidetur dixisse, propterea quod ab Apostolis audierit, Christum tenuisse fixuras & cicatrices uulnerum. Haudquaquam Apo- stolus ille spernendus est, propterea quod præ cæteris Apostolis ad credendum tardior fuerit. Multo enim magis profuit nobis illius ad credendum tar- ditas, quam Magdalene uelocitas. Ipse enim egit, ut multa, in quibus nos po- tuiffemus dubitare, ambiguitates elucidarentur nobis. Quamobrem non ex

Apost.

Ezech. 11.

Gregor.

ex du-

duricia aut fidei modicitate hoc illi accidit, sed ut dixi, per dispensationem. ^{Ioan. i. 10.}
 Nam cum Dominus Hierusalem redire vellet, ubi paulo ante illum lapida-
 re voluerant dicens: *Eamus in Iudaeam iterum*, dixisse ille solus legitur, ^{Ioan. ii.}
 iterum pro ceteris: *Eamus & nos, & moriamur cum illo*. Quod reuera verbum non
 parum fidei ac deuotionis fuit.

Et post dies octo iterum erant discipuli eius intus, & Tho-
 mas cum eis. Venit Iesus ianuis clausis, & stetit in medio, &
 dixit eis: Pax vobis. Deinde dicit Thomae: Infer digitum tu-
 um huc, & vide manus meas, & adfer manum tuam, & mitte
 in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit
 Thomas & dixit ei: Dominus meus, & Deus meus. Dicit ei
 Iesus: Quia vidisti me Thoma, credidisti. Beati qui non vide-
 runt, & crediderunt.

Et post dies octo, id est, octauo die, iterum erant discipuli eius intus, &
 Thomas cum eis. Venit Iesus ianuis clausis, & stetit in medio discipulorum,
 & dicit eis: Pax vobis. Deinde dicit Thomae (propter hunc enim solum ne
 illum amitteret, venit.) Infer digitum tuum huc, scilicet in locum clauo-
 rum, & vide manus meas clavis perforatas: & adfer manum tuam, ponens
 in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis. Quasi dicat. Quia dixisti.
 Nisi mea vulnera tangeres, te non crediturum. Vide quid quantumque fa-
 cit Dominus clementissimus Saluator noster pro vna anima, quam saluet.
 Respondit Thomas & dixit ei: Dominus meus, & Deus meus, scilicet tu es.
 Dicit ei Iesus: Quia vidisti me Thoma, credidisti. Vidisti hominem & cre-
 didisti Deum. Beati qui non viderunt & crediderunt. In hoc posteriorum
 fides commendatur, qui non viderunt Christum in carne, sed ex aliorum
 predicatione cognouerunt.

Multa quidem & alia signa fecit Iesus in conspectu discipu-
 lorum suorum, quae non sunt scripta in libro hoc. Haec au-
 tem scripta sunt, ut credatis, quia Iesus est Christus Filius Dei,
 & ut credentes vitam habeatis in nomine eius.

Non omnia Ioannes quae egit Dominus Iesus signa aut miracula scripsisse
 se fatetur, aut alios Euangelistas. Multa enim plura, quam scripta sunt, acta
 sunt. Vbi & hoc est aduertendum, si signa & mira Christi opera non om-
 nia scripta sunt, quanto minus scripta sunt eius omnia verba eruditioria?
 quae certe mensuram excederent voluminis, si eadem scripta omnia forent.
 Haec autem, inquit, scripta sunt, hoc est, tot scripta sunt, quot sufficerent ad
 probandum Dominum Iesum verum esse Christum & Dei Filium, & ad fi-
 dei opus esset roboracionem, ut credatis, quia Iesus est Filius Dei. Et ut cre-
 dentes vitam habeatis, scilicet aeternam, quae sola vera est vita, in nomine
 eius. Quod ipse nobis largiatur Iesus Christus in secula benedictus, Amen. ^{Augustin.}